

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย**
**Factors Affecting the Performance of Drug Prevention and Solution
Operations in the Queen Sirikit's Royal Fund Villages in Loei Province**

นิธิย์ ทองปั้น

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย และเพื่อศึกษาวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประธานคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน หรือผู้แทนที่เป็นคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในจังหวัดเลย ทั้งหมด 457 หมู่บ้าน โดยกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกรณีทราบประชากร คือ 5,116 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยยอมรับความคลาดเคลื่อนได้ ร้อยละ 5 ซึ่งจะคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1976) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 371 คน ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม จำนวน 457 ชุด โดยการส่งลิ้งค์แบบสอบถามผ่านสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทุกอำเภอ และได้รับการตอบกลับมาได้จำนวน 388 ชุด มีค่าความเชื่อมั่น .953 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติด พบว่า ปัจจัยวงจรคุณภาพมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย อยู่ในระดับสูงมาก และปัจจัยวงจรคุณภาพสามารถอธิบายความแปรปรวนของ การดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดได้ ร้อยละ 61.8 และส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 38.2 เป็นปัจจัยอื่นที่ไม่ได้รวมอยู่ในการศึกษาวิจัยนี้ และปัจจัยวงจรคุณภาพส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ในพื้นที่จังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยวงจรคุณภาพมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติด โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การปรับปรุง การตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามแผน การวางแผน ตามลำดับ 5) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดว่า ปัจจัยวงจรคุณภาพมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย อยู่ในระดับสูงมาก และปัจจัยวงจรคุณภาพสามารถอธิบายความแปรปรวนของ การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ ร้อยละ 64 และส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 36 เป็นปัจจัยอื่นที่ไม่ได้รวมอยู่ในการศึกษาวิจัยนี้ และปัจจัยวงจรคุณภาพส่งผลต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยวงจรคุณภาพมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การตรวจสอบและประเมินผล การวางแผน การปรับปรุง การปฏิบัติตามแผน ตามลำดับ 6) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย เน้นการบูรณาการหลัก PDCA พัฒนาการวางแผนโดยเน้นการมีส่วนร่วม และทบทวนประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน (Do)

คำสำคัญ: หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน, ยาเสพติด, การดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด , การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด, ประชาชน

Abstract

The objectives of this research were to examine the implementation methods of drug prevention and the strategies for drug solutions within the Queen Sirikit's Royal Fund Villages in Loei Province. The study targeted a population of 5,116 chairpersons or representatives of the fund committees. Utilizing the Taro Yamane (1976) formula with a 95% confidence level and a 5% margin of error, a sample size of 371 was determined. Data were collected from 388 valid respondents through questionnaires distributed via District Community Development Offices, yielding a high reliability coefficient of .953. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Linear Regression (MLR).

The research findings were as follows:

- 1) The overall level of factors affecting the performance of drug prevention and solution operations was high.
- 2) The operational performance for drug prevention reached the highest level, while
- 3) the performance for drug solutions was evaluated at a high level.
- 4) The Quality Cycle factor (PDCA) had a very high correlation with drug prevention operations. This factor explained 61.8% of the variance in prevention operations, with the remaining 38.2% attributed to other factors not included in this study. The Quality Cycle significantly affected prevention operations at a .05 statistical level. The influences, ranked from highest to lowest, were: Act (Improvement), Check (Evaluation), and Plan.
- 5) The Quality Cycle factor had a very high correlation with drug solution operations and explained 64% of the variance, while 36% was due to other factors. It significantly affected solution operations at a .05 level. The influences, ranked from highest to lowest, were: Check (Evaluation), Plan, Act (Improvement), and Do (Implementation).
- 6) Policy recommendations emphasize the systemic integration of the PDCA framework, specifically prioritizing participatory planning and the continuous review of Program Implementation (Do) efficiency to ensure the sustainability of drug prevention and solution initiatives.

Keywords: Queen Sirikit's Royal Fund Villages in Loei Province, Drug, Drug prevention Operations, Drug Solution Operations, People,

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสังคมที่สำคัญที่ประเทศไทยเผชิญอยู่ นับเป็นปัญหาที่ถือได้ว่าเป็นภัยร้ายแรงบั่นทอนทำลาย มวลมนุษยชาติและความมั่นคงของประเทศ ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต ทำให้เกิดความเสียหายด้านกำลังคน ซึ่งถือเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาประเทศ นั่นก็คือปัญหายาเสพติด แต่ปัญหาเสพติดมีโซ่สิ่งทีภาครัฐจะเข้าดำเนินการ ป้องกัน แก้ไข และเอาชนะได้โดยฝ่ายเดียว จำเป็นต้อง ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ชุมชน และสังคมโดยรวม (ประจวบ แผลมหลัก และคณะ 2557, หน้า 3)

กองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ให้ไว้แก่มุ่บ้านและชุมชนเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหมู่บ้านและชุมชนจึงเรียกพระราชทรัพย์พระราชทาน นี้ว่า “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” และ มีการเรียกชื่อหมู่บ้านที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดินว่า “หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน” (กรมการพัฒนาชุมชน 2562, หน้า 1)

จังหวัดเลยในสถานการณ์ปัจจุบันปัญหายาเสพติดในแต่ละหมู่บ้าน ชุมชน ยังคงมีความรุนแรงโดยเฉพาะผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด ผู้มีอาการทางจิตจากการใช้ยาเสพติดและกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบาง ที่ยังคงแฝงตัวอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชน โดยไม่ได้รับการคัดกรองหรือเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งกลุ่มผู้ป่วยยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาแล้วกลับคืนสู่หมู่บ้าน ชุมชน ยังต้องมีการติดตามและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น สามารถดำรงชีวิตตนเองในหมู่บ้าน ชุมชน ได้อย่างปกติสุข โดยไม่หวนกลับไปสู่วงจรยาเสพติดอีก ดังนั้นการบูรณาการร่วมกันระหว่างภาคราชการ ภาคประชาชน และภาคีเครือข่าย เป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน ชุมชน อย่างยั่งยืน (ภัทรรุณี บุญลือ, 2568)

ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้แทนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในจังหวัดเลย เพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จตลอดจน ข้อจำกัดในการดำเนินงาน ผลการศึกษาดังกล่าวคาดว่าจะช่วยให้สามารถระบุแนวทางที่เหมาะสมในการเสริมสร้างศักยภาพของกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่เพื่อสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย

สมมติฐาน

1. ปัจจัยวงจรคุณภาพส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย
2. ปัจจัยวงจรคุณภาพส่งผลต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขต การวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน หรือผู้แทนที่เป็นคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในจังหวัดเลย ทั้งหมด 457 หมู่บ้าน ๑ ละ 1 คน โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย, 2568)
2. ด้านพื้นที่การวิจัย ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่จังหวัดเลย ที่เป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทั้งหมด 457 หมู่บ้าน
3. ด้านขอบเขตด้านระยะเวลา เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2568
4. ด้านตัวแปรการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ประกอบด้วย
 - 4.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ดังนี้
 - 4.1.1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือน
 - 4.1.2 ปัจจัยวงจรคุณภาพ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบและประเมินผล (Check) การปรับปรุง (Action)
 - 4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)
 - 4.2.1 การดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย
 - 4.2.2 การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

กองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นยุทธศาสตร์พระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงห่วงใยต่อวิกฤติมหันตภัยจากปัญหายาเสพติด โดยมีเป้าหมายในการขจัดปัญหาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืนด้วยพลังสามัคคีของชาวบ้าน ให้พึ่งพาตนเองบนพื้นฐานของทุนทางสังคมที่มีอยู่และต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนด้วยปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง มีเจตนารมณ์สูงสุดเพื่อมุ่งหวังให้เป็นศูนย์รวมของคนในชุมชนในการร่วมกันประกอบกรรมดีเป็นการน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในงานพัฒนาทั้งมวลมุ่งเน้นให้พสกนิกรมีอาชีพสร้างรายได้ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาวัฒนธรรมสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยการพึ่งพาความเข้มแข็งของตนเองร่วมกันขจัดปัญหาเสพติด บนพื้นฐานของการให้อภัยทางสังคม ให้ความรู้รักสามัคคี สร้างความสมานฉันท์ของคนในชุมชนร่วมกัน เอาชนะปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยแนวทางสันติ การสร้างพลังแห่งความดีงาม

แนวทางเกี่ยวกับวิธีการป้องกันปัญหาเสพติด

ป้องกันยาเสพติดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาสภาพแวดล้อมในอนาคตและกรอบแนวคิดใหม่ด้วยการเสริมสร้างให้กลุ่มเป้าหมายรู้เท่าทันยาเสพติดมีทัศนคติและแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมลดปัจจัยเสี่ยงและเพิ่มปัจจัยบวก เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมสำหรับป้องกันกลุ่มเป้าหมายไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิด รวมทั้งดำรงชีวิตอย่างปลอดภัยจากยาเสพติดโดยระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโดยให้ความสำคัญทั้งในระดับบุคคลครอบครัวชุมชนและสังคม

แนวทางเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาเสพติด

1. กรอบทิศทางการแก้ไขปัญหาเสพติด บริหารการแก้ไขผู้เสพยาอย่างบูรณาการโดยยึดหลักปัจเจกบุคคลบนพื้นฐานของหลักการทางสาธารณสุขและสิทธิมนุษยชนเพื่อลดผลกระทบต่อครอบครัวชุมชนและสังคม ปรารบปรามทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติดในระดับต่าง ๆ ด้วยมาตรการทางทรัพย์สินและบูรณาการอำนาจทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบบนพื้นฐานการใช้กฎหมายที่เป็นธรรมยึดหลักนิติธรรมและสิทธิมนุษยชน ป้องกันผู้ที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดลดผลกระทบต่อสังคมสร้างพื้นที่ปลอดภัยและภูมิคุ้มกันให้ประชาชนทุกช่วงวัยปลอดภัยจากยาเสพติด ขยายการแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่แบบบูรณาการให้ครอบคลุมบริบทของปัญหาเสพติดในทุกมิติเน้นการส่งเสริมและขยายบทบาทของกลไกในระดับพื้นที่สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและองค์กรต่าง ๆ บนพื้นฐานของการกระจายบทบาทและทรัพยากรอย่างเหมาะสม

2. แนวทางการบำบัดฟื้นฟูผู้เสียหายเสพติด โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง การจัดโครงสร้าง/สายสัมพันธ์ของผู้นำชุมชน ทั้งแบบเป็นและไม่เป็นทางการ เพื่อขับเคลื่อน ทรัพยากรของชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ แรงจูงใจ ในการทำงานของผู้นำและทีมงาน พัฒนาการของสัมพันธ์ภาพภายในพื้นที่ กระบวนการทำงานเป็นทีม ตามบริบทในชุมชน การเรียนรู้และสะสมองค์ความรู้/ประสบการณ์ภายในชุมชน ได้แก่ การวางแผนเป้าหมายการดำเนินงาน ร่วมกัน การจัดโครงสร้างและระบบการทำงาน การวางแผนงาน การทบทวนสถานการณ์ การเก็บรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์และใช้ผล การแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น กระบวนการตัดสินใจปรับปรุงเป้าหมาย ทิศทาง และแผนการทำงานร่วมกัน

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวงจรคุณภาพ (PDCA)

PDCA คือ วงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้นโดย วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต (Walter Shewhart) ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม และต่อมาวงจรนี้ เริ่มเป็นที่รู้จักกัน มากขึ้น เมื่อ เอดวาร์ด เดมมิ่ง (W.Edwards Deming) ประมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพ เผยแพร่ ให้เป็นเครื่องมือ สำหรับการปรับปรุงกระบวนการของการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดียิ่งขึ้น และ ช่วยค้นหาปัญหาอุปสรรคในแต่ละขั้นตอนการผลิตโดยพนักงานเอง จนวงจรนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อ ว่า “วงจรเดมมิ่ง” ต่อมาพบว่า แนวคิดในการใช้วงจร PDCA นั้นสามารถที่จะนำมาใช้ได้กับทุกกิจกรรม จึงจะทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั่วโลก PDCA เป็นอักษรนำของศัพท์ภาษาอังกฤษ 4 คำ คือ P : Plan = วางแผน D : DO = ปฏิบัติตามแผน C : Check = ตรวจสอบ / ประเมินผล และนำผลประเมินมาวิเคราะห์ A : Action = ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสมตามผลการประเมิน

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง ยา สารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสังเคราะห์ขึ้น เมื่อนำเข้า สู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ลักษณะสำคัญของยาเสพติดจะทำให้เกิดอาการต่อผู้เสพ ดังนี้

1. เกิดอาการดี้อยาหรือต้านยา และเมื่อติดแล้ว ต้องการใช้นั้นในปริมาณมากขึ้น
2. เกิดอาการขาดยา ถอนยา หรืออยากยา เมื่อใช้นั้นเท่าเดิม ลดลง หรือหยุดใช้
3. มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา
4. สุขภาพร่างกายทรุดโทรมลง เกิดโทษต่อตนเอง ครอบครัวผู้อื่น สังคมและประเทศชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุพล เชื้อมพงษ์ (2560) ศึกษา รายงานการประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้กระบวนการบริหารคุณภาพของ ที่ระบุว่า กระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการวางแผน (Plan : P) หมายถึง การกำหนด

วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการ ที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do : D) หมายถึง ขั้นตอนของ การปฏิบัติงาน เพื่อลงมือปฏิบัติและรวบรวมข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจ 3) ขั้นตอนของ การตรวจสอบ (Check: C) หมายถึง การตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน และ 4) ขั้นตอนการปรับปรุง (Action : A) หมายถึง การทบทวนแผนงานเพื่อปรับปรุงและวิธีการ ดำเนินการให้เหมาะสม

สายสุตา สุขแสง และคณะ (2560) ศึกษา รูปแบบการเฝ้าระวังในการป้องกันและแก้ไข ภัยพิบัติโดยภาคประชาชน กรณีศึกษา ต.สาคร อ.ท่าแพ จ.สตูล และ ต.ควนรู อ.รัตภูมิ จ.สงขลา ที่ระบุว่า การเฝ้าระวังในรูปแบบต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขภัยพิบัติ โดยภาคประชาชนนั้น เมื่อนำรูปแบบวงจรคุณภาพ PDCA มาจับพบว่าภาคประชาชนมีการทำงานที่เป็นระบบ มีรูปแบบที่ชัดเจนตั้งแต่เริ่ม การวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ จะต้องทำการทบทวนแผนการโดย เริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2541) กล่าวว่าไว้ว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกิจกรรมที่จะ นำไปสู่การปรับปรุงงานและการควบคุมอย่างเป็นระบบอันประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การนำ แผนไปปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) กล่าวคือ จะเริ่มจาก การวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่ คาดหมายไว้ จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่งและทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและทำให้ระดับผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น การกระทำตามวงจรคุณภาพ จึงเท่ากับการสร้างคุณภาพที่น่าเชื่อถือมากขึ้นโดยจุดเริ่มต้นของวงจรคุณภาพอยู่ที่การพยายามตอบคำถามให้ได้ว่า ทำอย่างไรจึงจะดีขึ้น

วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์ (2566) ที่ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันภัยพิบัติในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนครระบุว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ร่วมในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมมือ ร่วมปรึกษา วางแผน ดำเนินการพัฒนา กิจกรรม ร่วมรับรู้เสนอความเห็นในการตัดสินใจ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับประโยชน์ ร่วม ติดตามตรวจสอบโดยเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ร่วมกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นคณะกรรมการหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับหมู่บ้าน จำนวน 388 ชุด โดย กำหนดหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน 1 หมู่บ้าน ต่อกลุ่มตัวอย่าง 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 5 ตอน 43 ข้อคำถาม

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประกอบด้วย

ตอนที่ 3 การดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ตอนที่ 4 การดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ คณะกรรมการหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านหมู่บ้านละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 388 คน โดยเป็นบ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินทั้ง 388 หมู่บ้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 52.06 และเป็นเพศชาย จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 47.94 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.60 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปลาย จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 71.65 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 64.69 และกระจายอยู่ในทุกอำเภออย่างทั่วถึง

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ การวางแผน ($x = 4.21$) อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การปฏิบัติ ($x = 4.15$) การปรับปรุง ($x = 4.10$) การตรวจสอบและประเมินผล ($x = 4.08$)

3. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลยการดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.29$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 1. ผู้นำหมู่บ้านเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จากจังหวัดหรืออำเภอ ($x = 4.58$) ข้อ 2. ผู้นำนำแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไปแจ้งให้ชาวบ้านในหมู่บ้านทราบ ($x = 4.48$) ข้อ 3. หมู่บ้านของท่านมีแผนการดำเนินงานป้องกันเสพติดอย่างชัดเจน

เป็นลายลักษณ์อักษร ($x = 4.27$) ข้อ 6. หมู่บ้านของท่านมีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจผู้มีพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ($x = 4.23$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 4. ประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนด กฎ กติกา มาตรการทางสังคม เพื่อนำมาใช้กับผู้ที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ($x = 4.19$) ข้อ 8. หมู่บ้านของท่านนำผลการตรวจสอบประเมินกิจกรรมป้องกันยาเสพติดมาปรับปรุงการดำเนินงานในคราวต่อไป ($x = 4.16$) และ ข้อ 7. ประชาชนร่วมกันตรวจสอบประเมินผลกิจกรรมการป้องกันยาเสพติดในหมู่บ้าน ($x = 4.12$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($x = 4.17$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 4. หมู่บ้านของท่านติดตามผู้เสพยาที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่ ($x = 4.27$) ข้อ 3. หมู่บ้านของท่านดำเนินการตามแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามที่กำหนดไว้ ($x = 4.25$) ข้อ 2. หมู่บ้านของท่านแยกประเภทผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น ผู้เสพยา ผู้ค้า ผู้เสพยาและค้า อย่างชัดเจน เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการอย่างเหมาะสม ($x = 4.23$) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 9. หมู่บ้านของท่านนำผลการตรวจสอบประเมินกิจกรรมแก้ไขปัญหายาเสพติดมาปรับปรุงการดำเนินงานในคราวต่อไป ($x = 4.17$) ข้อ 5. หมู่บ้านของท่านเตรียมความพร้อมชุมชน ครอบครัว เพื่อรองรับผู้ผ่านการบำบัด กลับเข้าสู่หมู่บ้าน ($x = 4.16$) ข้อ 8. ประชาชนร่วมกันตรวจสอบประเมินผลกิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน ($\bar{x} = 4.14$) ข้อ 7. หมู่บ้านของท่านเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับหมู่บ้านอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ($x = 4.10$) และข้อ 6. หมู่บ้านของท่านได้ส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ผ่านการบำบัด ($x = 3.98$) ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย ปัจจัยวงจรคุณภาพส่งผลต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การวางแผน การตรวจสอบและประเมินผล การปรับปรุง และปัจจัยวงจรคุณภาพมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งเรียงตามค่า Beta จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การตรวจสอบและประเมินผล (ค่า Beta=.350) การวางแผน (ค่า Beta=.293) การปรับปรุง (ค่า Beta=.291) การปฏิบัติตามแผน (ค่า Beta= -.048)

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยวงจรคุณภาพส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันปัญหายาเสพติด

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยวงจรคุณภาพ (PDCA) ส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่จังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการดำเนินงานป้องกันปัญหา ยาเสพติด ซึ่งบ่งชี้ว่าการใช้ หลักการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพมีผลต่อความสำเร็จในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของ หมู่บ้าน โดยปัจจัยวงจรคุณภาพทั้งหมดส่งผลต่อการดำเนินงานป้องกันปัญหา ยาเสพติด ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบและประเมินผล และการปรับปรุง

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยวงจรคุณภาพส่งผลต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยวงจรคุณภาพ (PDCA) ส่งผลต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่จังหวัดเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัย วงจรคุณภาพที่ส่งผลต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ได้แก่ การวางแผน การตรวจสอบ และประเมินผล และการปรับปรุง ส่วนการปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจ หมายความว่า การปฏิบัติ (การลงมือทำตามแผน) เพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นตัวกำหนดผลลัพธ์การ แก้ไขปัญหาอย่างมีนัยสำคัญเท่ากับการตรวจสอบและวางแผนที่ดี

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย

จากการศึกษาวิธีการดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่ จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่ จังหวัดเลย มีวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ ของแผ่นดิน สามารถนำมาอภิปรายเพื่อระบุ วิธีการดำเนินการของความสำเร็จตามหลัก วงจร คุณภาพ (PDCA) ได้ดังนี้

1. การวางแผน วิธีการดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติดที่พบ มีดังนี้

1) ผู้นำหมู่บ้านเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด จากจังหวัดหรืออำเภอ

2) ผู้นำนำแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดไปแจ้งให้ชาวบ้านในหมู่บ้าน ทราบ ซึ่งเป็นการนำนโยบายมาลงมือและจัดทำแผนปฏิบัติการ ในระดับหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการนำ นโยบายและทิศทางจากส่วนกลางมาแปลงเป็นแผนปฏิบัติการในระดับชุมชน

3) หมู่บ้านมีแผนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

2. การปฏิบัติ วิธีการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดที่พบ

- 1) ประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนด กฎ กติกา มาตรการทางสังคม
- 2) หมู่บ้านดำเนินการป้องกันยาเสพติดตามแผนการดำเนินงานที่กำหนด
- 3) หมู่บ้านมีการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

3. การตรวจสอบและประเมินผล ประชาชนร่วมกันตรวจสอบประเมินผลกิจกรรมการป้องกันยาเสพติดในหมู่บ้าน โดยวิธีการตรวจสอบและเฝ้าระวังเชิงพื้นที่ ซึ่งอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน วิธีการนี้ไม่ใช่เพียงการนับจำนวนกิจกรรม แต่ว่าเป็นการประเมินประสิทธิผลของมาตรการป้องกันที่ทำได้แล้ว โดยข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบนี้คือข้อมูลสำคัญสำหรับการปรับปรุงในขั้นตอนต่อไป

4. การปรับปรุงหมู่บ้านนำผลการตรวจสอบประเมินกิจกรรมป้องกันยาเสพติดมาปรับปรุงการดำเนินงานในคราวต่อไป เป็นวิธีการที่เน้น การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติจริง เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ซึ่งจากผลการวิจัยปัจจัยวงจรกิจกรรม ในด้านการปรับปรุงมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดสูงสุด

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่จังหวัดเลย

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาเสพติดแล้ว คณะกรรมการและแกนนำมีความพร้อมในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยกิจกรรมที่มีการดำเนินการมากที่สุดคือ การติดตามผู้เสพที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกิจกรรมที่ได้ค่าเฉลี่ยมากและมากที่สุด วงจรคุณภาพ (PDCA) มีจุดแข็งที่ขั้นตอน การตรวจสอบ (Check) และการลงมือทำ (Do) เพื่อให้เกิดการคืนคนดีสู่สังคมอย่างยั่งยืน สามารถนำมาอภิปรายเพื่อระบุ วิธีการดำเนินการของความสำเร็จตามหลักวงจรคุณภาพ (PDCA) ได้ดังนี้

1. การวางแผน เป็นวิธีการแก้ไขปัญหามาเริ่มต้นจากการวางแผนรับมือกับบุคคลที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเน้นการสร้างชัดเจนของกลุ่มเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติโดยมีวิธีการคือ หมู่บ้านมีแผนการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้หมู่บ้านมีความพร้อมด้านนโยบายและแผนงาน

2. การปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นที่การ "คืนคนดีสู่สังคม" เป็นการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งช่วยลดปัจจัยเสี่ยงด้านความเครียดและการว่างงาน อันเป็นสาเหตุหลักของการกลับไปเสพซ้ำและจากผลการวิจัย พบว่าการปฏิบัติ (การลงมือทำตามแผน) เพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นตัวกำหนดผลลัพธ์การแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้านเท่ากับการตรวจสอบและวางแผนที่ดี โดยมีวิธีการในขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) หมู่บ้านดำเนินการตามแผนการแก้ไขปัญหาเสพติด ตามที่กำหนดไว้
- 2) หมู่บ้านติดตามผู้เสพที่อยู่ระหว่างการบำบัดฟื้นฟูและการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่
- 3) หมู่บ้านเตรียมความพร้อมชุมชน ครอบครัว เพื่อรองรับผู้ผ่านการบำบัด กลับเข้าสู่หมู่บ้าน
- 4) หมู่บ้านส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ผ่านการบำบัด
- 5) หมู่บ้านเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับหมู่บ้านอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแก้ไข ปัญหาเสพติด

3. การตรวจสอบและประเมินผล ประชาชนร่วมกันตรวจสอบประเมินผลกิจกรรมการแก้ไข ปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการ ติดตามและเฝ้าระวังหลังการรักษา อาศัยความร่วมมือ จากภาครัฐ และ กลไกทางสังคม ติดตามอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ก่อนที่ผู้ผ่านการบำบัดจะกลับไป เสพซ้ำอีก วิธีการนี้เป็นปัจจัยวงจรคุณภาพที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติดสูงที่สุด

4. การปรับปรุง เน้นการ เรียนรู้จากผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นจริงวิธีการนี้ทำให้มาตรการฟื้นฟูและ อาชีพที่จัดให้ผู้ผ่านการบำบัดมีความ ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ ความต้องการของผู้เสพเสพติดได้ อย่างแท้จริง หากพบว่าการติดตามผลในรูปแบบใดมีข้อบกพร่อง ก็จะมีการ "ปรับปรุง" วิธีการ ติดตามหรือวิธีการช่วยเหลือในวงจร PDCA รอบถัดไป ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการแก้ไขปัญหา ที่สมบูรณ์และยั่งยืนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. เน้นการบูรณาการหลัก PDCA: ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการหมู่บ้านกองทุนแม่ของ แผ่นดินใช้หลัก วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกรอบการบริหารจัดการหลักอย่างจริงจังในทุกขั้นตอน โดยเน้นการจัดทำเครื่องมือและกระบวนการ การตรวจสอบและประเมินผล (Check) และ การ ปรับปรุง (Action) ให้ได้มาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จของ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

2. พัฒนาการวางแผนโดยเน้นการมีส่วนร่วม: ควรส่งเสริมให้มีการเพิ่มสัดส่วนการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชนในการ วางแผน (Plan) ให้มากขึ้น เนื่องจากเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงาน ก่อนข้างต่ำในกลุ่ม PDCA และมีอิทธิพลน้อยที่สุดต่อการป้องกันการเพิ่มการมีส่วนร่วมจะช่วยให้ แผนงานมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนอย่างแท้จริง

3. ทบทวนประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน (Do): เนื่องจาก การปฏิบัติงาน (Do) มีอิทธิพล น้อยที่สุดและมีทิศทางลบต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติด ($\text{Beta} = -.048$) ชุมชนควร ทบทวนและตรวจสอบว่ากิจกรรมที่ดำเนินการไปตามแผนนั้น มีประสิทธิภาพจริงหรือไม่ และมีการ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้หรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2562). *แนวทางการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการบริหารระบบคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- กองบริหารการสาธารณสุข. (2561). *คู่มือแนวทางการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment and Care: CBTC)*. นนทบุรี: กองบริหารการสาธารณสุข.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) สาขายาเสพติด. (2561). *แนวทางการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง*. กองบริหารการสาธารณสุข.
- ปนัดดา ธีระเชื้อ . (2567). ผลของโปรแกรมการบำบัดแบบบูรณาการต่อการป้องกันการกลับไปเสพซ้ำในผู้ที่เสพยาแอมเฟตามีน. *วารสารวิชาการสุขภาพภาคเหนือ*, 11(1), 126–141.
- ประจวบ แผลมหลัก, และคณะ. (2557). ปัญหายาเสพติดในสังคมไทยมุมมองทางสังคมวิทยา. (ม.ป.ป.). *วารสารการพยาบาล การสาธารณสุขและการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2568, จาก <http://web.bcnpy.ac.th/journal/images/file/pdf/year15no3/1.pdf>
- พรชัย กิตติชญาธิ์ธร. (2559). *รูปแบบและการขับเคลื่อนการบริหารศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด ศึกษากรณีชุมชนชนรณีนาคำ แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- ภัทรวุฒิ บุญลือ. (2568). *จังหวัดเลยเปิดปฏิบัติการกวาดล้างยาเสพติด*. สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2568 จาก <https://thainews.prd.go.th/thainews/news/view/1298757/?bid=1>
- มงคล ศรีมันตะ. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของตำบลขามเฒ่า อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม้ไต้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2541). *TQM คู่มือสู่องค์กรคุณภาพยุค 2000*. กรุงเทพฯ : ทีพีเอพับลิชชิ่ง. คุณภาพคือการบูรณาการ. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี.
- วีระพล บดีรัฐ. (2543). *PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ : สถาบันเพิ่มผลผลิต.
- วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์. (2566). *บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีประกาศนียบัตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- วุฒิชชาติ ทอนศรี, และคณะ. (2555). *ศึกษาแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันชุมชนจากปัญหา ยาเสพติดในชุมชนบ้านพลวง ตำบลบ้านพลวง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์*. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.

นิตยา ฤทธิศรีและศุภลักษณ์ จันทาญ . (2559). รูปแบบการติดตามผู้ป่วยยาเสพติดหลังการบำบัดแบบบูรณาการ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม*, 15 (1) สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2568, จาก

<https://he02.tcithaijo.org/index.php/MKHJ/article/view/194978>

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. (2549). *การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหพัฒนพิบูล.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.

สายสุดา สุขแสง และคณะ. (2560). รูปแบบการเฝ้าระวังในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยภาคประชาชนกรณีศึกษา ต.สาคร อ.ท่าแพ จ.สตูล และ ต.ควนรู อ.รัตภูมิ จ.สงขลา. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 4(ฉบับพิเศษ), 240-241.

สุพล เชื้อมพงษ์. (2560). *รายงานการประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด*

โดยใช้กระบวนการบริหารคุณภาพ. (รายงานการประเมินโครงการ). โรงเรียนเมืองคง, นครราชสีมา.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2567). *คู่มือวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.). (2567). *สังเคราะห์สถานการณ์สารเสพติด 2567*. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2568 จาก

https://nctc.oncb.go.th/downloadarticlearticle_2025032140812.pdf

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2566). *นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566–2570)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย. (2568). *ทะเบียนกองทุนแม่ของแผ่นดินจังหวัดเลย*. เลย : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเลย.

อารีภักดิ์ เงินบำรุง. (2562). *คู่มือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน*. กรมการพัฒนาชุมชน.

เอกรัตน์ หามนตรี. (2561). *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.

Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis*. Center for Advanced Engineering Study, Massachusetts Institute of Technology.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2017). *Marketing management* (15th ed.). Pearson Education.

Lykken, D., & Tellegen, A. (1996). *Happiness is a stochastic phenomenon*.

Psychological Science, 7(3), 186–189.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.